

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt: „Nowoczesne technologie materiałowe stosowane w przemyśle lotniczym”

ZB4. Opracowanie nowej, prostszej i tańszej przekładni zębatej w miejsce skomplikowanych i drogich przekładni planetarnych

Liderzy merytoryczni:

prof. dr hab. inż. Piotra Kula - PŁ

dr inż. Bogdan Kozik - PRz

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Partnerzy w Zadaniu Badawczym 4

Politechnika Rzeszowska

1. prof. dr hab. inż. Tadeusz Markowski
2. dr hab. inż. Adam Marciniak
3. dr inż. Grzegorz Budzik
4. dr inż. Bogdan Kozik
5. mgr inż. Jacek Bernaczek

Politechnika Łódzka

- prof. dr hab. inż. Piotr Kula
- dr hab. inż. Leszek Klimek
- dr hab. inż. Piotr Niedzielski
- dr inż. Radosław Atraszkiewicz
- dr inż. Konrad Dybowski
- dr inż. Bartłomiej Januszewicz
- dr inż. Sebastian Lipa
- dr inż. Robert Pietrasik
- dr inż. Adam Rzepkowski
- dr inż. Dariusz Siniarski
- mgr inż. Antoni Rzepkowski

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kierunki rozwoju

1. Uproszczenie konstrukcji przekładni zębatej.
2. Poprawa właściwości warstwy wierzchniej elementów przekładni.
3. Badanie par kół zębatach o niestandardowych zarysach.
4. Obniżenie kosztów.

Kierunki rozwoju konstrukcji przekładni stożkowych i technologii ich produkcji

Środki do realizacji celów:

1. Zastosowanie nowych materiałów i metod obróbki cieplno-chemicznej oraz pokryć.
  2. Rozwój komputerowych metod projektowania przekładni, opracowania technologii wytwarzania i procedur pomiarowych:
    - Dobór podstawowej geometrii przekładni, narzędzi i parametrów ustawczych obrabiarek.
    - Symulacja obróbki.
    - Modyfikacja powierzchni bocznej zęba dla uzyskania optymalnego śladu współpracy i wykresów ruchowych przekładni (TCA, LTCA)
    - Program sterowania obrabiarką CNC.
    - Pomiary wykonanego uzębienia na CMM.
    - Korekta parametrów i sterowania procesem obróbki.
- Zastosowanie nowych środków produkcji – obrabiarki CNC
  - Właściwa organizacja i zarządzanie

Aktualny stan wiedzy

- Monopolistyczna pozycja producentów obrabiarek (Gleason, grupa Sigma Pool : Klingelnberg, Oerlikon) w zakresie software'u: G-AGE , KIMOS, KOMET.
- Brak informacji na temat teoretycznych podstaw funkcjonowania oprogramowania.
- Istnieje szereg publikacji podających cząstkowe rozwiązania problemów związanych z konstrukcją i wytwarzaniem kół przekładni stożkowych. Oprogramowanie generujące modele bryłowe kół stożkowych: HyGEARS, GearWizard , MITCalc, KISSsoft, Gear Design Program
- Potrzeba opracowania podstaw teoretycznych i zintegrowanego oprogramowania do projektowania konstrukcji i procesu wytwarzania kół przekładni stożkowych, dający możliwość ich dalszego rozwoju w oparciu o polskie ośrodki badawcze.

Główne cele zdania badawczego nr 4

CZ 4.1 – teoretyczne i eksperymentalne opracowanie takiej konfiguracji przekładni wielodrożnych, która zapewni równomierny przepływ mocy w przekładniach stosowanych w przemyśle lotniczym;

CZ 4.2 – opracowanie programu komputerowego do wyznaczania podstawowych parametrów geometrycznych przekładni;

CZ 4.3 – nowe rozwiązania inżynierii powierzchni dla przekładni zębatych w napędach lotniczych. Opracowanie technologii, która rozwiąże zagadnienie doboru parametrów procesów obróbki cieplnej, cieplno-chemicznej i powierzchniowej dla elementów przekładni samolotowych zapewniających wysoką trwałość i niezawodność konstrukcji.

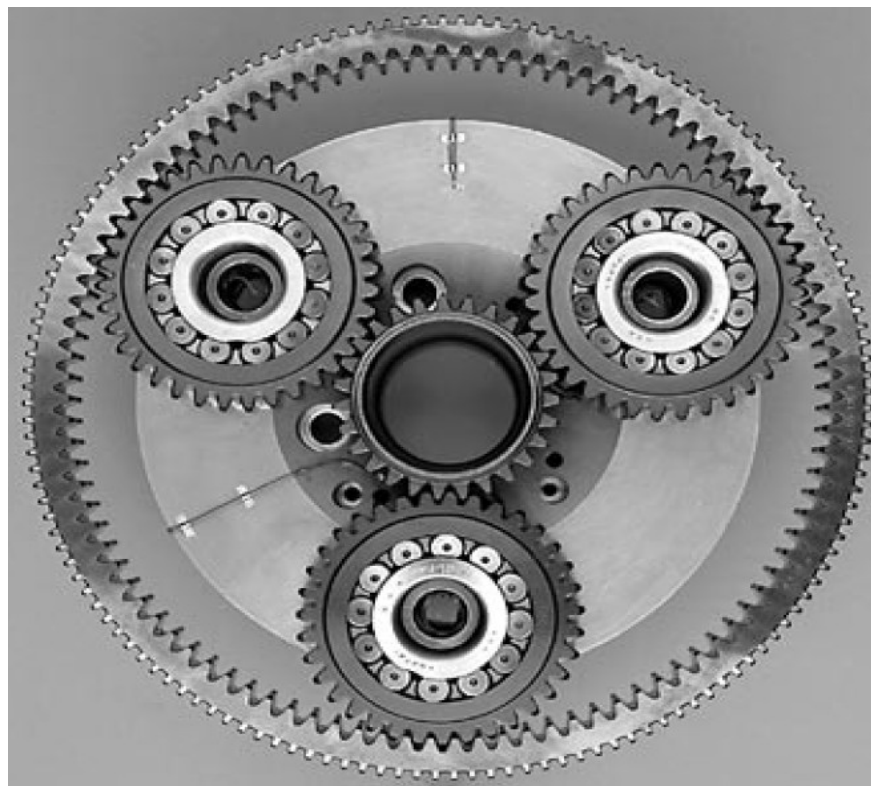
**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

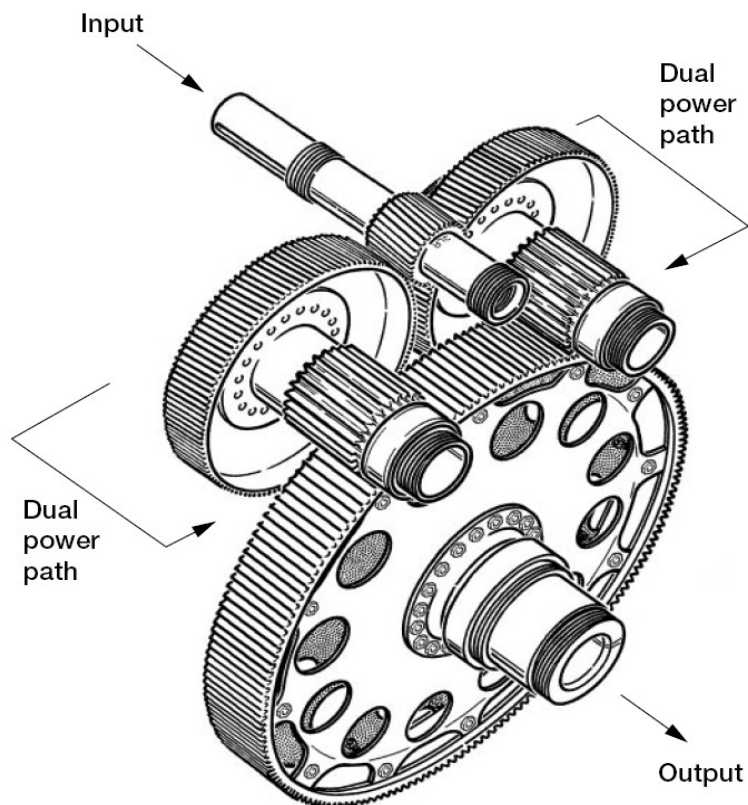
Przekładnia planetarna

ZB4. Opracowanie nowej, prostszej i tanszej przekładni zębatej w miejsce skomplikowanych i drogich przekładni planetarnych

Przekładnia dwudrożna

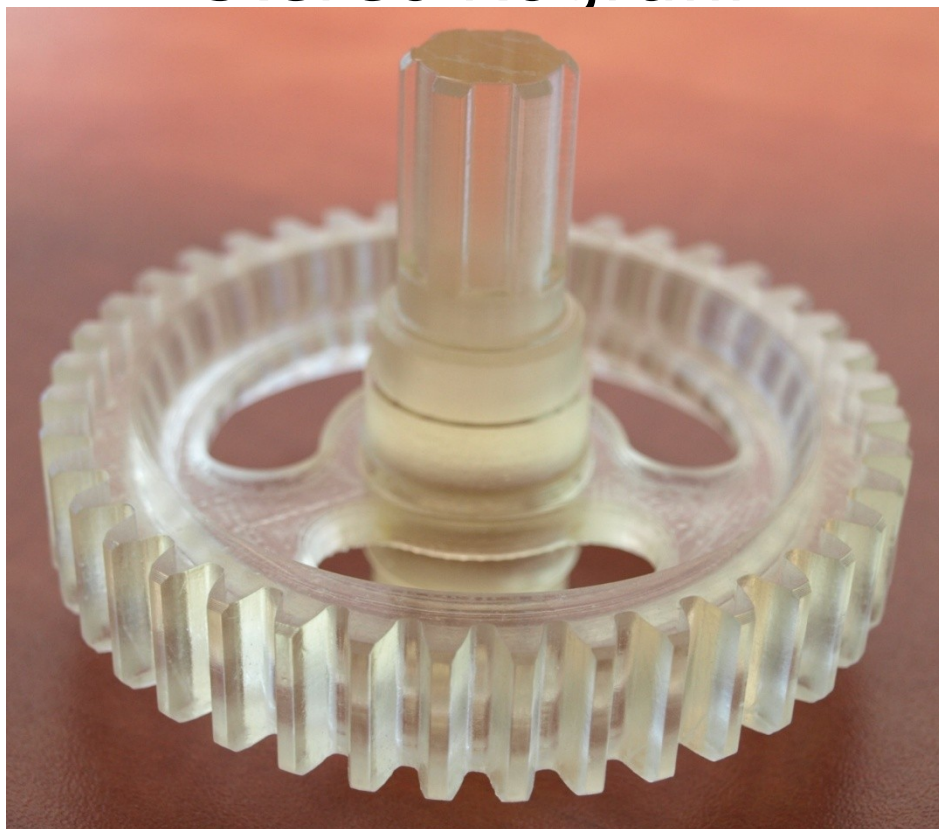
INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Model koła zębatego wykonany metodą stereolitografii

ZB4. Opracowanie nowej, prostszej i tanszej przekładni zębatej w miejsce skomplikowanych i drogich przekładni planetarnych

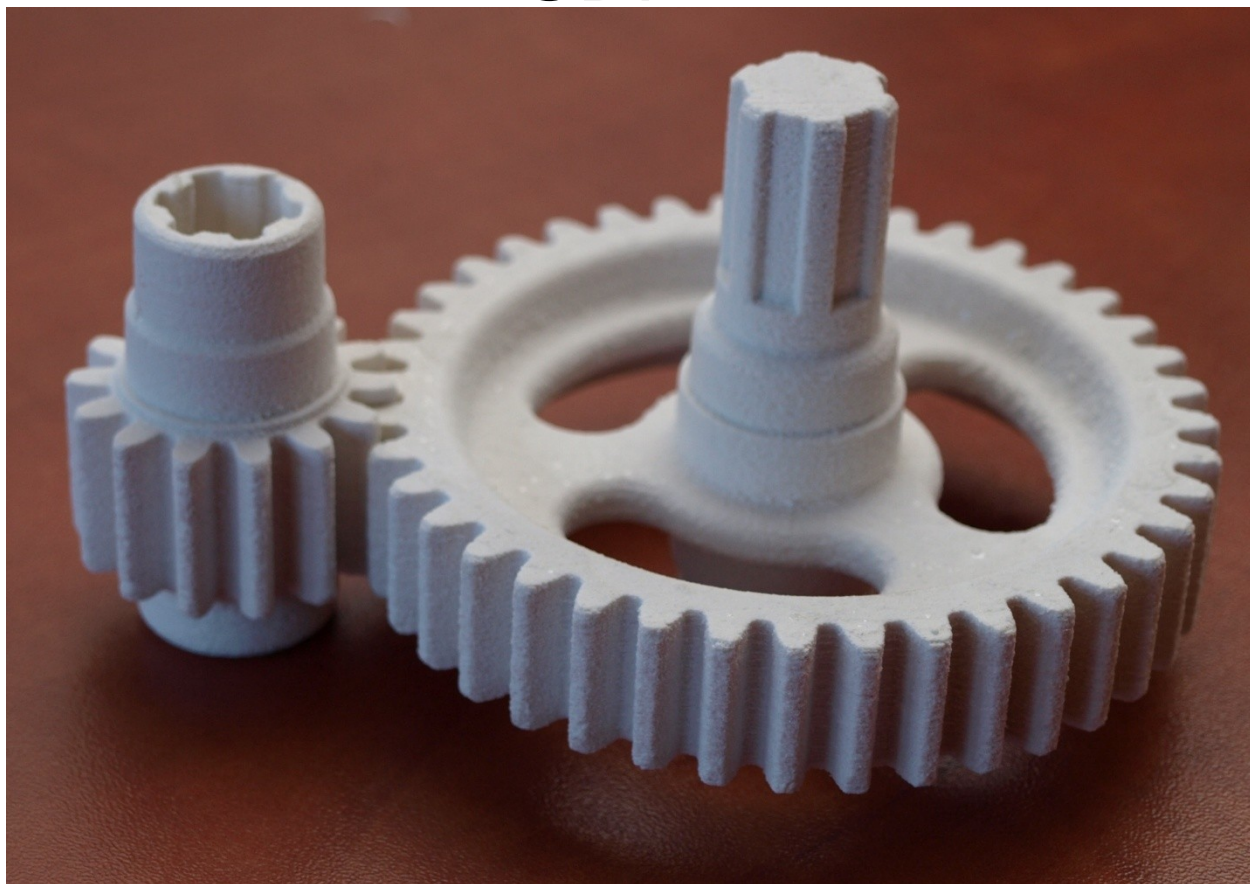
INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Model pary kół zębatych wykonany metodą 3DP

ZB4. Opracowanie nowej, prostszej i tanszej przekładni zębatej w miejsce skomplikowanych i drogich przekładni planetarnych

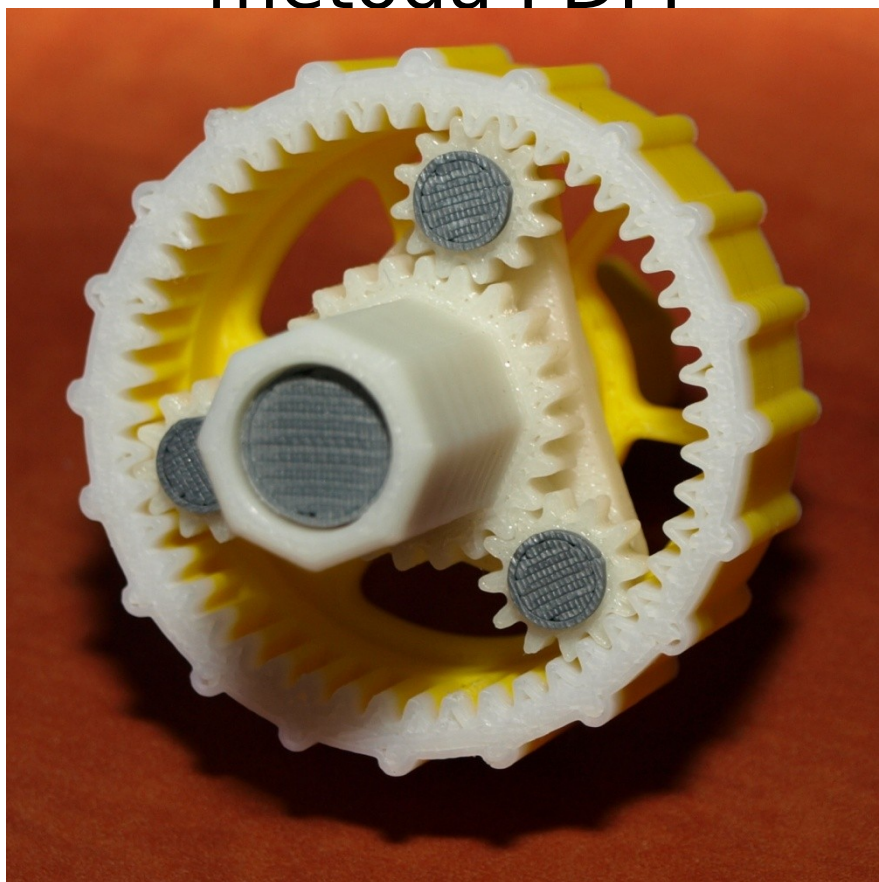
INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Model przekładni planetarnej wykonany metoda FDM

ZB4. Opracowanie nowej, prostszej i tanszej przekładni zębatej w miejsce skomplikowanych i drogich przekładni planetarnych

Harmonogram ZB 4

L.p.	Wyk.	Podzadanie	Liczba miesięcy	Liczba osób	2008	2009	2010	2011	2012	2013
					1	2	3	4	5	6
1	PRz	1. Analiza porównawcza różnych typów przekładni planetarnych.	12	4	4	4				
2	PRz, PŁ	2. Analiza rozwiązań konstrukcyjnych przekładni stosowanych w nowoczesnych konstrukcjach samolotowych.	12	8	8	8				
3	PRz	3. Analiza narzędzi programowych umożliwiających teoretyczne zaprojektowanie przekładni wielodrożnej z punktu widzenia możliwości przeprowadzenia niezbędnych obliczeń nowej przekładni.	10	3	3	3				
4	PRz, PŁ	4. Teoretyczne określenie wymagań (parametrów) odnośnie nowej przekładni wielodrożnej	6	6		6	6			
5	PRz	5. Opracowanie programu komputerowego do wyznaczania podstawowych parametrów geometrycznych przekładni.	8	3		3	3			
6	PRz	6. Badanie par kół zębatach o różnych niestandardowych zarysach zębów z przeznaczeniem do przekładni stosowanych w lotnictwie.	42	3	3	3				
7	PRz	7. Wykonanie komputerowych modeli przestrzennych zaprojektowanych kół zębatach.	42	2		2	2	2	2	2
8	PRz	8. Wykonanie modeli fizycznych kół zębatach technologią stereolitografii (metoda szybkiego prototypowania typu SLA).	42	3		3	3	3	3	3
9	PRz	9. Wykonanie modeli fizycznych kół zębatach technologią trójwymiarowego druku (metoda szybkiego prototypowania typu 3 DP).	42	3		3	3	3	3	3
10	PRz	10. Wykonanie modeli fizycznych kół zębatach technologią odlewania próżniowego.	42	3		3	3	3	3	3

L.p.	Wyk.	Podzadanie	Liczba miesięcy	Liczba osób	2008	2009	2010	2011	2012	2013
					1	2	4	7	8	10
12	PŁ	12. Określenie technologii wykonania elementów przekładni w zakresie materiałów i obróbki cieplnej, cieplno-chemicznej i powierzchniowej kół zębatach.	12	6			6	6		
13	PŁ	13. Analiza rozwiązań materiałowych stosowanych w konstrukcjach przekładni samolotowych.	12	6		6	6			
14	PŁ	14. Weryfikacja zanalizowanych i propozycja nowych rozwiązań inżynierii powierzchni dla przekładni zębatach w napędach lotniczych.	10	6		6	6			
15	PŁ	15. Optymalizacja opracowanych rozwiązań po kątem zastosowania w przekładniach zębatach w napędach lotniczych.	10	5			5	5		
16	PRz, PŁ	16. Wykonanie prototypu przekładni wielodrożnej i przeprowadzenie badań.	6	5				5	5	
17	PRz, PŁ	17. Analiza wyników przeprowadzonych prób prototypu przekładni.	6	7				7	7	
18	PRz, PŁ	18. Wprowadzenie zmian konstrukcyjnych oraz w zakresie rozwiązań materiałowo technologicznych na bazie przeprowadzonej analizy prób.	6	4					4	
19	PRz, PŁ	19. Przeprowadzenie prób porównawczych z przekładnią planetarną.	6	4					4	4
20	PRz, PŁ	20. Przygotowanie warunków do wdrożenia po zakończeniu projektu.	6	5						5

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Potencjał techniczny

Politechnika Rzeszowska, Katedra Konstrukcji Maszyn

Wyposażenie:

1. Współrzędnościowa maszyna pomiarowa

WENZEL LH 87

Oś X: 800 mm

Oś Y: 1000 mm

Oś Z: 700 mm

Granitowa płyta pomiarowa

Standardowa dokładność:

MPE_E (μm)

(L in mm) 2,7-L/300

MPE_p (μm) 2,7

MPE_{THP} (μm) 2,6

Maksymalna prędkość 3D

550 mm/s

Maksymalne przyspieszenie 3D

1.200 mm/s²

Maszyna wyposażona w skanującą głowicę obrotowo-uchylną PH10M (Renishaw), która pozwala na pomiary w trybie punktowym jak i skaningowym.

Urządzenie posiada standardowe oprogramowanie Metrosoft oraz specjalistyczne oprogramowanie do pomiaru kół zębatych TGEAR XY.

Maszyna daje możliwość pomiarów detali o skomplikowanych kształtach, niezależnie od rodzaju materiału, z którego zostały wykonane.

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Potencjał techniczny Politechnika Rzeszowska, Katedra Konstrukcji Maszyn

Wyposażenie:

Modelowanie i analiza przekładni zębatych w systemach CAD.

**CATIA v5 R 19, Inventor 2009, Unigraphics NX5,
Solid Edge v20 , Solid Works**

Obliczenia MES - Adina, Abacus, MSC Patran.

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wskaźnik rezultatu (wartość docelowa)

Prace magisterskie: 3
Prace doktorskie: 2
Prace habilitacyjne: 1
Publikacje: 12

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lider merytoryczny:

prof. dr hab. inż. Piotra Kula

Adres: ul. B. Stefanowskiego 1/15, Łódź 90-924

Tel: (0-42) 631-12-79, (0-42) 631-22-79, (0-42) 636-52-52

Fax: (0-42) 636-67-90

E-mail: wroblews@p.lodz.pl